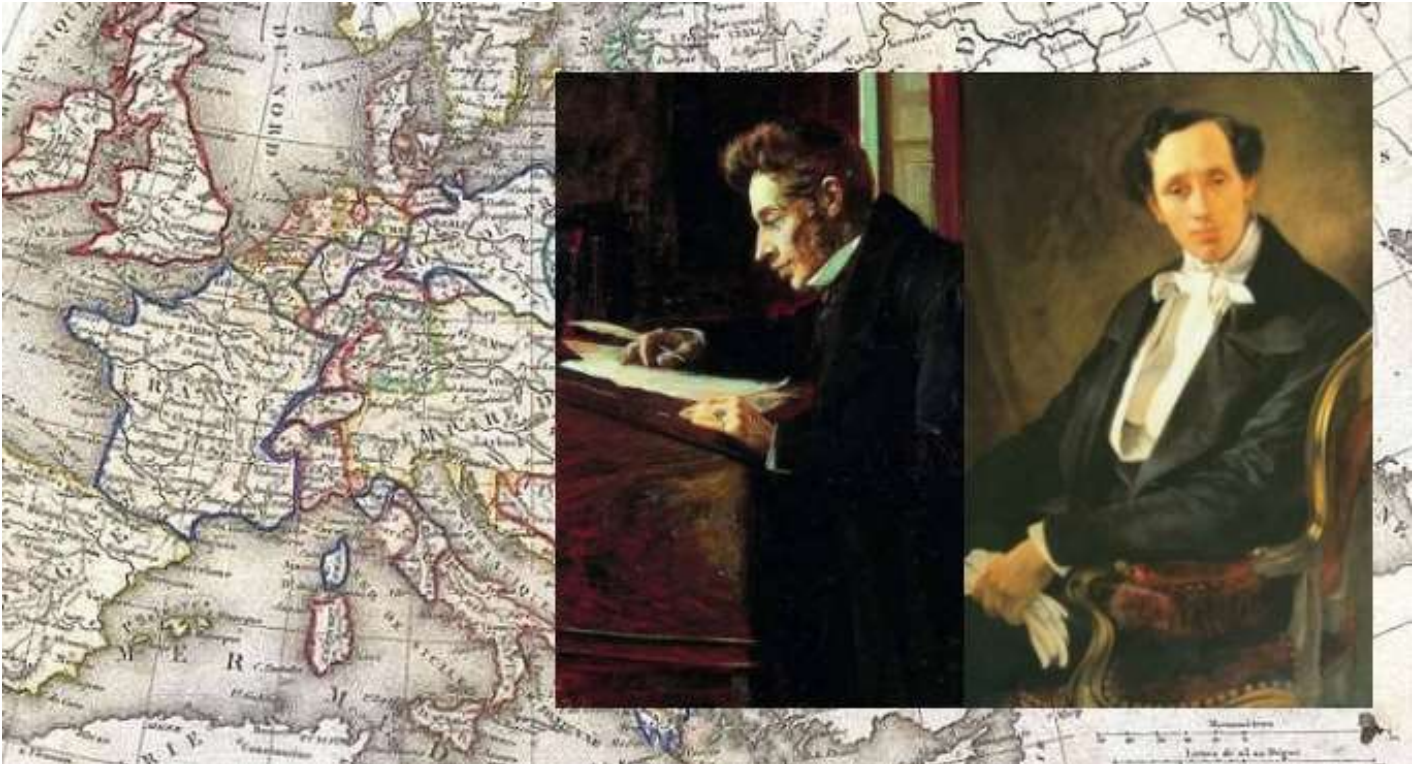

Solisterne: I ny roman drager H.C. Andersen og Kierkegaard på Europarejse, og levende udfoldet bliver vi alle klogere

Søren Kierkegaard og H.C. Andersen rejser sammen til Italien i bogen "Solisterne" af Joakim Garff. Illustration: collage af kort fra 1848 og malerier, Wiki Commons.

Freja Cæcilie Petri Bondgaard
26.11.2023

KULTUR // BOGANMELDELSE – I *Solisterne* sender forfatter Joakim Garff to af den danske guldalders største koryfæer på en fiktiv dannelsesrejse mod Rom, og gennem dialoger udfoldes d’herrers tænkning og ikke mindst dybe væsensforskelle, skriver Freja Cæcilie Petri Bondgaard.

ROMAN: Solisterne. Et rejseeventyr om H.C. Andersen og Søren Kierkegaard

Forfatter: Joakim Garff

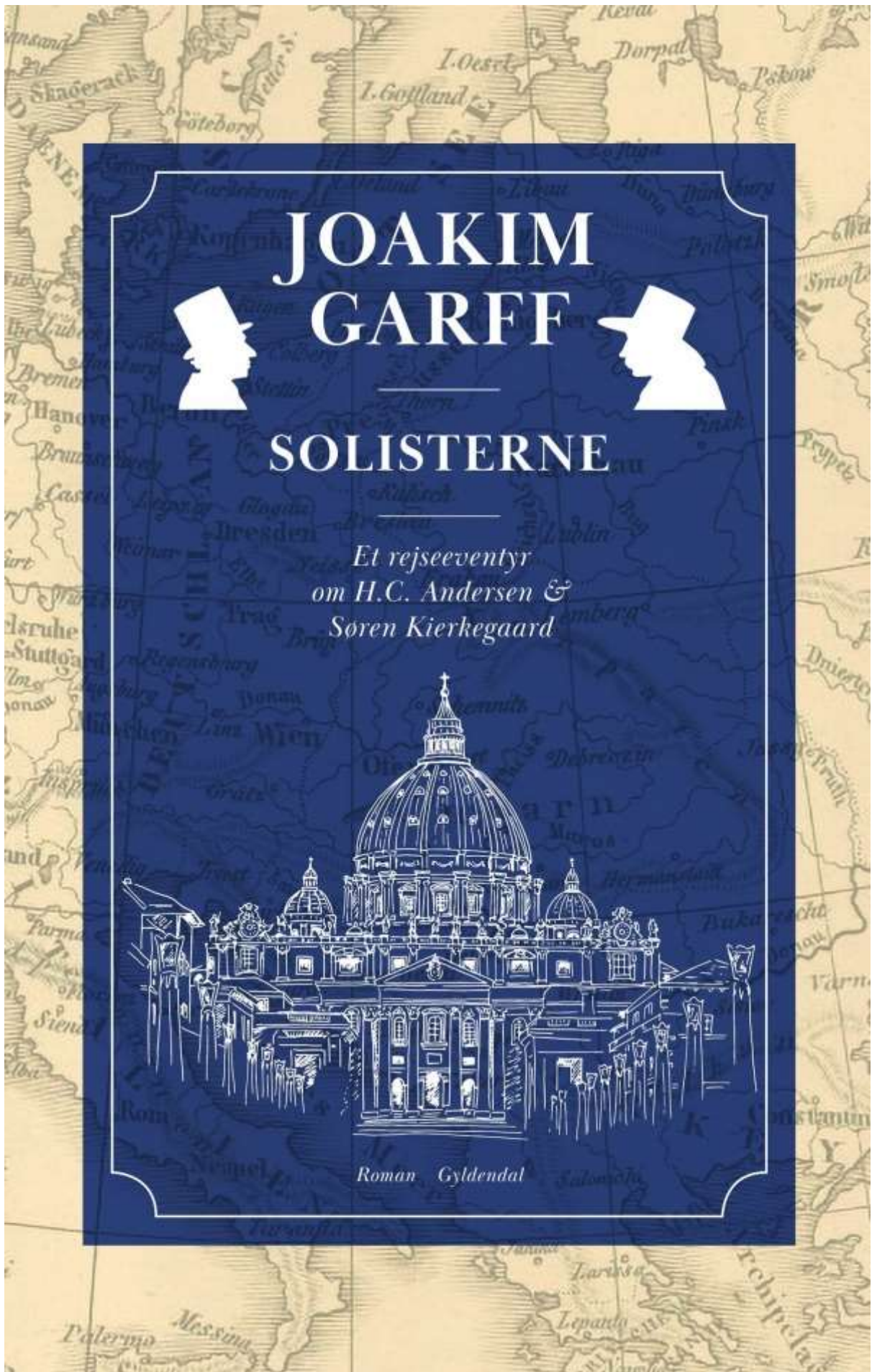
Forlag: Gyldendal, 2023.

H.C. Andersen og Kierkegaard slentrede de samme gader tynde – på samme tid – i guldalderens København. På trods af det – og selvom de udover litterær skabertrang havde mange fællestræk såsom følsomhed, forfængelighed og storhedsvanvid – indledte de to aldrig noget forhold af betydning.

Men hvad nu hvis de havde kendt hinanden? Måske endda været venner? Og sammen havde rejst med diligence og jernbane igennem Leipzig, Innsbruck, Verona, Firenze og Assisi – bare for at nævne nogle af de byer, romanen tager os til – inden de når slutdestinationen i Rom, hvad var der så sket? Hvad havde de set, og hvad havde de talt om?

Det giver Kierkegaard-forsker og forfatter Joakim Garff sit bud på i *Solisterne*, hvor han i det herrens år 1849 sender hjemmefødningen Kierkegaard, der aldrig kom længere sydpå end til Berlin, og den rejselystne eventyrforfatter Andersen på en uforglemmelig rejse.

Solisterne mødes

De dybe væsensforskelle mellem de to og især Kierkegaards trang til at bemærke dem, slås straks an:

”See, Andersen han kan fortælle Eventyret om Lykkens Galoscher – men jeg kan fortælle om Skoen som trykker.”

Kierkegaard opfattede Andersen som en overfladisk salonløve, der var styret af sentimentalt føleri, mens han selv var en stor eksistentia­list, der forstod tilværelsens uudgrundelighed.

Da Andersen udgav sin tredje roman *Kun en Spillemand* i 1837, var han 33 år og havde i modsætning til Kierkegaard slået sit navn fast i Danmark. Selvom Kierkegaard var en 25-årig stud.theol., hvis knivskarpe intellekt kun var kendt inden for snævre akademiske kredse, var hans dom vigtig for Andersen.

“Alt, hvad der udfoldes af tænkning, filosofi og livssyn, er gengivet i loyal overensstemmelse med Andersen og Kierkegaards skrifter og ud af forfatterens dybe kendskab til de to

Efter udgivelsen havde de to mødt hinanden på gaden, og Kierkegaard havde med et ”Tro mig, Andersen, man opfatter dem ganske urigtigt” lovet Andersen en tidsskriftsanmeldelse.

Andersen, der følte sig overbevist om, at Kierkegaard ville give ham en lykkelig oprejsning, jublede. Men da anmeldelsen kom, var det slet ikke en anmeldelse, men en mindre bog med titlen *Af en endnu Levendes Papirer*, der sablede ham ned. Andersen manglede livsanskuelse og var fanget under fristelsen for at producere fremfor at udvikle sig selv.

Intet ved romanen var lykkedes, mente Kierkegaard, og Andersen havde simpelthen været udsat for en slet skjult nedgørelse på gaden ved højlys dag. Ifølge Kierkegaard var Andersen et flæb, der ikke evnede at holde flæberiet ude af sit forfatterværk. Han må virkelig have følt sig som det ”det jagede dyr i dansk litteratur”, som Brandes senere skulle kalde ham.

Loyal, fængslende faktion

Romanen forløber i en art faktion, hvor fiktionen bruges som forstørrelsesglas, og hvor selve den rammesættende fortælling er opdigtet. Men alt, hvad der udfoldes af

tænkning, filosofi og livssyn, er gengivet i loyal overensstemmelse med Andersen og Kierkegaards skrifter og ud af forfatterens dybe kendskab til de to.

Joakim Garff er leder af Søren Kierkegaards Forskningscenter ved Københavns Universitet og har tidligere bl.a. skrevet biografien *SAK. Søren Aabye Kierkegaard*.
Foto: Torben Olander

I diligence, jernbane, på hotelværelser og fortovscafeer taler de to om kærlighed, angst og livsmod. Kierkegaard fortæller om bruddet med Regine og om, hvorfor den kristne og enfoldige lever langt mere poetisk end den intellektuelle. Den kristne lader sig digte, mens den intellektuelle vil digte sig selv.

Kierkegaard fortæller videre om, hvordan man skal lære at tale ud fra et *jeg* og ikke et *man*, forskellen mellem Spidsborgeren og Æstetikerens, og om den dannelsesproces, et menneske skal gennemgå for ikke at leve, som det umiddelbart er, men som det skal blive, forskellen mellem Æstetikerens og Etikeren.

Solisterne bærer præg af et stort vid, og her kan alle, der ikke allerede har dyrket de to herrer indgående, få meget ud af at

spænde livremmen og tage med

66

Vi læser med i Andersens eventyr, når han læser dem højt for Kierkegaard, og glædes ved udvælgelsen af dem, som dækker de allerbedste, herunder *Historien om en Moder*, *Skyggen* og *Det er ganske vist* (historien om hvordan en fjer bliver til fem høns).

Vi hører om Andersens forelskelse i Edvard Collin og indvies i hans dagbogsoptegnelser, som er blevet analyseret af mange gennem årenes løb, og hvor flere forskere har ment, at hvert kryds i dagbogen dækkede over veloverstået onani. Det har mange sidenhen moret sig over, og der er da også mange humoristiske sentenser at hente i notaterne.

Igennem romanen indgydes en følelse af at lære mennesket Andersen at kende i hans udspændthed mellem kikset og talentfuld og mellem storhedsvanvid og mindreværdskomplekser – med sin følsomme forfatterangst som den røde tråd i personligheden.

Det er en fornøjelse at se karaktererne udfoldet, som de er, når forfatteren på baggrund af sit dybe kendskab til dem, forestiller sig dem. *Solisterne* bærer præg af et stort vid, og her kan alle, der ikke allerede har dyrket de to herrer indgående, få meget ud af at spænde livremmen og tage med ud på den dannelsesrejse, som læsningen er.

Læs mere POV kultur i Kulturlisten, der udkommer hver fredag. [Find den seneste udgave her.](#)

Dannelsesrejse

H.C. Andersen

Kierkegaard

Freja Cæcilie Petri Bondgaard

Freja Cæcilie Petri Bondgaard er udannet teolog og skriver om kultur, eksistens og samfundsmæssige tendenser. Hun har arbejdet med kommunikation siden 2018. Hun har senest været ansat ved Det Ethiske Råd (Nationalt Center for Etik), og har siden...

Modtag POV Weekend, følg os på Facebook – eller bliv medlem!

Hold dig opdateret med ugens væsentligste analyser, anmeldelser og essays i **POV Weekend** – hver fredag morgen.

Det er gratis, og du kan tilmelde dig her →